

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ (2022)**

Θέμα Α

A1. Ο συγγραφέας αναλύει τους λόγους που καθιστούν αναγκαία τη γνώση του ιστορικού παρελθόντος. Αρχικά, υποστηρίζει ότι η επαφή με την ιστορία βοηθά το άτομο να αντιληφθεί τον κόσμο ως αποτέλεσμα μιας εξελικτικής πορείας, να συνειδητοποιήσει ότι το σύνολο των αρχών, των αξιών και γνώσεων είναι συνυφασμένα με το παρελθόν. Μέσα από τη μελέτη της ιστορίας ο άνθρωπος κατανοεί την άρρηκτη σχέση των χρονικών βαθμίδων, γνωρίζει τον πολιτισμό, ερμηνεύει το παρόν, παραδειγματίζεται από τα σφάλματα του παρελθόντος και τελικά κατακτά την αυτογνωσία και σχεδιάζει το μέλλον.

Θέμα Β

B1. α: Λάθος
β: Λάθος
γ: Σωστό
δ: Σωστό
ε: Σωστό

B2α: Ο τίτλος του κειμένου 1 έχει τη μορφή ευθείας ερώτησης. Παρατηρείται χρήση ρήματος, α' πληθυντικού προσώπου, αναφορική λειτουργία της γλώσσας. Είναι συνοπτικός ως προς την έκταση ενώ προσεγγίζει με οικείο ύφος το θέμα της αξίας της ιστορίας, καθιστώντας το μήνυμα εύληπτο για τον αναγνώστη, προσδίδοντας ζωντάνια και αμεσότητα ενώ κεντρίζει το ενδιαφέρον του. Αναμένεται ότι η απάντηση στο ερώτημα θα δοθεί με πλήθος επιχειρημάτων. Τέλος, ο τίτλος ανταποκρίνεται στο περιεχόμενο του κειμένου, είναι νοηματικά ενεργός (επίτευξη επικοινωνιακού ρόλου).

β: Με την παρεμβολή του **ευθέος λόγου** στο τέλος της πρώτης παραγράφου ο λόγος καθίσταται άμεσος, δημιουργείται σχέση οικειότητας μεταξύ του συγγραφέα και του αναγνώστη ενώ προσδίδεται παράλληλα ζωντάνια, παραστατικότητα και διαλογικός, θεατρικός χαρακτήρας στο κείμενο. Με τον τρόπο αυτό ελκύεται το ενδιαφέρον του δέκτη και δημιουργούνται οι συνθήκες για τη συναισθηματική του ταύτιση, εφόσον τον βοηθά να προσεγγίσει το κείμενο βιωματικά. Παράλληλα, το περιεχόμενο κερδίζει σε πειστικότητα, καθώς

παρατηρείται αυτούσια μεταφορά των λόγων ενός φοιτητή για τον τρόπο με τον οποίο η νέα γενιά αντιμετωπίζει την ιστορία.

B3. Πρόθεση της ποιήτριας στο απόσπασμα είναι η ευαισθητοποίηση του αναγνώστη για τον ρόλο που διαδραματίζει η επέτειος στη διατήρηση της μνήμης. Για την επίτευξη του στόχου της κάνει χρήση διάφορων γλωσσικών επιλογών.

Πιο συγκεκριμένα χρησιμοποιεί:

α' ρηματικό πρόσωπο (να επανέλθω... να δώσω... ας πω... γονείς μας) προσδίδοντας στο κείμενο προσωπικό, εξομολογητικό τόνο και βιωματικό χαρακτήρα, αμεσότητα, παραστατικότητα και οικειότητα στον λόγο. Έτσι, δημιουργείται συναισθηματική πρόσδεση, μεταξύ αναγνώστη - συγγραφέα.

Χρήση συγκινησιακά φορτισμένων λέξεων (η επέτειος- χαρές- απώλειες-πατριωτισμό-ηρωισμό-σημαίας-δάφνινο στεφάνι- άγνωστο στρατιώτη-αγάπες-ερωτευμένη...) που εγείρουν έντονα, θετικά και δυσάρεστα συναισθήματα στον αναγνώστη ενώ ξυπνά ιστορικές μνήμες.

Χρήση ασύνδετου σχήματος (και ιδού, επιστρέφουν οι γονείς μας,... εκείνη η παλιά, φωτογραφία σου). Με την επιλογή αυτή προσδίδεται ένταση και έμφαση στον λόγο που καθίσταται πιο πυκνός με την παράθεση πλήθους στοιχείων. Παράλληλα, ενισχύεται η ζωντάνια και η παραστατικότητα του κειμένου.

Θέμα Γ

Μέσω της **πρωτοπρόσωπης αφήγησης** η αφηγήτρια παρουσιάζει τον ρόλο του ταγαριού, ενός οικογενειακού κειμηλίου που λειτουργεί ως **σύμβολο** τον συνδετικού κρίκου μεταξύ των γενεών. Η αφηγήτρια (κόρη) δείχνει στη μητέρα της το ταγάρι που βρήκε «καταχωνιασμένο σε μια παλιά κασέλα», η παρουσία του οποίου την ταξιδεύει στο παρελθόν μέσω της **αναδρομικής αφήγησης** (Στα φοιτητικά της χρόνια... ανησυχίες επίσης). Ωστόσο, η μητέρα, όπως διαφαίνεται από τη χρήση της **οριστικής** (Ήθελε) και της **υποτακτικής έγκλισης** (να το ξεφορτωθεί) δεν είναι συναισθηματικά δεμένη με αυτό, γι' αυτό και ζητά από την κόρη της να το δώσει στη γιαγιά της. Η γιαγιά αντικρίζοντάς το συγκινείται μιας και ήταν δημιούργημα της δικής της μητέρας, αναφέροντας χαρακτηριστικά σε **ευθύ λόγο** τη φράση «πράγματα για μια ζωή», μια φράση που υποδηλώνει την ουσιαστική της σύνδεση με το παρελθόν και τα στοιχεία της παράδοσης. Γι' αυτήν το ταγάρι έχει ανυπολόγιστη συναισθηματική αξία.

Αν ήμουν στη θέση της αφηγήτριας θα κρατούσα το ταγάρι, εφόσον λειτουργεί ως σύμβολο της οικογενειακής παράδοσης και έχει ανεκτίμητη συναισθηματική αξία. Βλέποντάς το καθημερινά θα μου υπενθυμίζει πόσο σημαντικό είναι να διατηρώ την επαφή με τις ρίζες μου.

Θέμα Δ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου.
Απαιτείται τίτλος – χρήση α΄ προσώπου (ενικού-πληθυντικού) και γ΄ προσώπου.

1^ο Ζητούμενο :αξία ιστορικής γνώσης.

- Το άτομο καθίσταται ικανό να κατανοεί το παρόν και να προγραμματίζει το μέλλον
- αναπτύσσει ιστορική σκέψη και συνείδηση, στοιχεία απαραίτητα για τη διαμόρφωση υπεύθυνων και συνειδητοποιημένων πολιτών
- εμβαθύνει στα γεγονότα, εντοπίζοντας τη σχέση αιτίας αποτελέσματος που διέπει την ιστορική εξέλιξη
- παρατηρεί την ανθρώπινη συμπεριφορά σε συγκεκριμένες καταστάσεις, ερμηνεύοντας έτσι την ανθρώπινη φύση και διαμορφώνοντας υπεύθυνη στάση ζωής
- διδάσκεται από τα λάθη του παρελθόντος, ώστε να μη τα επαναλάβει
- κατανοεί πως ο κόσμος στον οποίο ζει είναι αποτέλεσμα μιας εξελικτικής πορείας με υποκείμενο δράσης τον άνθρωπο και συνειδητοποιεί την προσωπική του ευθύνη για την κοινωνική πρόοδο
- μέσα από τη μελέτη του πολιτισμού διαμορφώνει εθνική και πολιτιστική ταυτότητα
- διαμορφώνει πνεύμα μετριοπάθειας και σεβασμού στο διαφορετικό με τη μελέτη των ποικίλων πολιτισμών και της συνεισφοράς τους στον πανανθρώπινο πολιτισμό

- κατανοεί την πολυπλοκότητα του σύγχρονου κόσμου και τις σχέσεις των λαών και των κρατών.

2^ο Ζητούμενο: βιωματικοί τρόποι καλλιέργειας ενδιαφέροντος για το ιστορικό παρελθόν.

- Πραγματοποίηση επισκέψεων σε ιστορικούς χώρους, αρχαιολογικά μνημεία, σε τόπους που είναι άρρηκτα συνδεδεμένοι με το ιστορικό παρελθόν. Οι επισκέψεις στα μέρη αυτά επιβάλλεται να είναι οργανωμένες και καλά προετοιμασμένες, ώστε οι επισκέπτες να τα γνωρίζουν καλά, να εμπνέονται από αυτά και να αποκτούν κίνητρα για περαιτέρω έρευνα και μάθηση.

- Θετικό είναι να γίνονται επισκέψεις σε αρχαιολογικούς χώρους, λαογραφικά μουσεία, χώρους τέχνης και ιδιαίτερα σε μνημεία της περιοχής, όπου ζουν οι επισκέπτες, ώστε να γνωρίσουν την αξία τους και να αποκτήσουν βιωματική σχέση με αυτά.

- πραγματοποίηση εορταστικών εκδηλώσεων με αφορμή τον εορτασμό ορισμένων επετείων που παραπέμπουν, τόσο σε ευχάριστα, όσο και σε δυσάρεστα, για το έθνος και τον κάθε πολίτη ξεχωριστά, γεγονότα. Αναγκαία είναι η συμμετοχή σε αυτές τις επετειακές εκδηλώσεις, η πραγματοποίηση παρελάσεων, η κατάθεση στεφάνων προς τιμή εκείνων που θυσιάστηκαν για την πατρίδα και για υψηλά ιδανικά.

- διοργάνωση εκδηλώσεων πολιτιστικού περιεχομένου, όπως εκθέσεων φωτογραφίας, προβολή ντοκυμαντέρ, κινηματογραφικών ταινιών, ανέμβασμα θεατρικών παραστάσεων, προβολή αφιερωμάτων σε σημαντικά ιστορικά γεγονότα.

(Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές)